

Stále větší podíl lidí, kteří i přes složitou ekonomickou situaci v zemi plánují rodinný dům, pak staví svépomocí. „V souvislosti s ekonomickou situací vnímáme na trhu změnu v uvažování soukromých investorů,“ říká Jeřábek. Z průzkumu agentury Ipsos vyplývá, že téměř polovina lidí, kteří plánují výstavbu, bude stavět vlastníma rukama s pomocí řemeslníků či firmy. S pomocí rodiny a známých bude své obydlí budovat 25 procent soukromých investorů, což je o šest procentních bodů více než loni. Naopak podíl lidí, kteří si nechají postavit dům na klíč, poklesl o sedm procentních bodů na 21 procent.

Zároveň se lidé, ale i developeři více pouští do rekonstrukcí. Zatímco nová výstavba podle množství zahájených prací poklesla za první čtyři měsíce meziročně téměř o čtvrtinu, rekonstrukce vyletěly skoro o 30 procent. „Značnou roli hraje skutečnost, že náklady na rekonstrukci se pohybují v řádu statisíců a lidé tak své úspory často investují právě do rekonstrukce bydlení. Věřím nejen v to, že své úspory ochrání před inflací, ale zároveň zhodnotí svou nemovitost,“ říká Jeřábek.

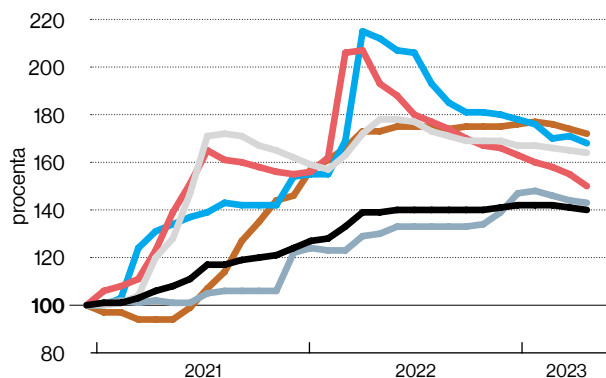
Podle průzkumu společnosti Ipsos renovuje nebo plánuje renovovat svou nemovitost čtvrtina Čechů, a to také často vlastními silami. Většinou jde o interiéry, ale asi třetina opravuje či plánuje opravit i obvodové zdi nebo střechu. Zároveň řada lidí kvůli energetické krizi zatepluje domy, mění okna a instaluje tepelná čerpadla či fotovoltaiku.

Stavební práce se přitom podle Českého statistického úřadu dál zdražují, v dubnu to bylo meziročně o osm procent. Tento trend zvyhodňuje výstavbu svépomocí. Ta

Vývoj cen vybraných stavebních materiálů

(podle meziměsíční změny, 100 % = předchozí měsíc)

— materiály celkem   — výrobky ze dřeva   — výrobky z oceli
— výrobky z betonu   — tepelné izolace   — cihlářské výrobky

Zdroj: ÚRS

se finančně vyplatí díky tomu, že stavebník neplatí nejen práci, ale ani obchodní přírážku firmě. Ušetřit lze tak čtvrtinu až třetinu nákladů.

Efekt Ukrajina

Vysoký podíl výstavby i renovací obydlí svépomocí ale pořád probíhá s asistencí řemeslníků a malých stavebních firem. „Řemeslníci tak mají stále práce dost. Chybí klem-píři, instalatéri nebo elektrikáři,“ říká prezident Svazu podnikatelů ve stavebnictví Jiří Nouza.

Velkým úskalím může být i to, až se začne obnovovat Ukrajina.

Hodně dalších dělníků se bude chtít vrátit domů a podílet se na obnově.

Podle Josefa Jaroše, předsedy představenstva Asociace malých a středních podniků a živnostníků, se poptávka po řemeslnících trvale zvyšuje i kvůli současnému nárůstu poptávky od soukromých osob. „Kvalitní stavební řemeslníci tak mají práci na dlouhé měsíce dopředu, ačkoliv stavebnictví jako celek klesá. Právě na rekonstrukce a malé až střední zakázky potřebujete kvalitního řemeslníka. Složitě moderní konstrukce až na výjimky nemohou dělat amatéři kutilové,“ tvrdí Jaroš.

Jak říká Hána ze společnosti Deloitte, odborní stavební řemeslníci nemají práci prakticky jen v lokalitách, kde je slabší kupní síla, příliš se tam nestaví a lidé ani neinvestují do rekonstrukcí. Obecně je ale podle něj v Česku řemeslníků nedostatek, proto mohou zdražovat a diktovat si podmínky. Na trhu chybí i méně odborní stavební dělníci, jako jsou zedníci nebo obkladači. Ti často pochází ze zemí východní Evropy. „To ukázal naprosto zřejmý efekt válečného konfliktu na Ukrajině. Když začal, některé stavby ze dne na den téměř osiřely, protože dělníci z Ukrajiny se začali vracet domů, aby zjistili, co se tam děje, a někteří se už nevrátili. Velkým úskalím může být i to, až se začne obnovovat Ukrajina. Myslím si, že relativně hodně dalších dělníků se bude chtít vrátit domů a podílet se na obnově,“ říká Hána.

Nouza ze svazu stavebních podnikatelů se proto pozastavuje nad plány ministra školství Mikuláše Beka, který